

Moja Zvezdica.

(Spisala Lujiza Pesjakova.)

Ljubi bralec, tudi jaz se ti zopet letos bližam in ti hočem povedati nekaj, kar se mi je prigodilo. Morebiti me vže poznaš od lani in po nekaterih mojih pesnih, znabiti si mi celó vže malo nagnjen, kajti pesni se jako rade srcu prikupijo, in potem me blagovoljno sprejmeš; ako sem ti pa še neznana, nič ne dé, seznanila se vže bova, vsaj po svojem čutji — če tudi tukaj v priprosti obliki — hočem razgovarjati se sè teboj, in govoricó, ki iz srca izvira, umeje vsak, komur čudapolno to Božje darilo bije v prsih; drugi pa, katerim namesti njega neka suha, neobčutljiva reč teží nedrije, naj ne sežó po mojih spisih, dà, največe veselje mi storé, ako jih ošabno na stran položé. Poslušaj me tedaj, ljubi bralec, veséli se z menoj, in ako ti bo pri tem, kar ti povém, solzica včasi priigrála v okó, ponašaj se ž njo, kajti ti si po njej isti, do katerega se vesél obrača ne samo pesnik, ampak kateremu človek ko sočutnemu bratu smé tudi podati prijateljsko svojo rokó. —

Bila sem pred nekimi leti v mali vasí N. in sama ne vém, kako me je osoda tja pripeljála; stanovala sem pri kmetški ženi, ki je sama skorej tako revna bila, ko jaz, uboga njena gostinja. Tudi tega ne vém povedati, kako se je primerilo, da sem postala taka sirota, saj se mi je vendar nekédaj vse drugače godilo, v lepih, prostornih sôbah sem prebivala, na mehkih klopéh slonela, svilno obleko nosila in vedela nijsem, kaj je glad, mráz in skrb in vse to neštevilno truje, ki nenehoma trepinči in bôde reveža; ali zdaj sem ga izpoznala, živela sem v sredi njega in do živega ranjena sem se borila z gladom, z mrázom, z mrazom in sè tisočerimi skrbmi.

Toda kaj mi je bilo tega mari? — noč in dan mi je najlepša zvezdica brlela, Emica, moja hčrka je pri meni bila in njeni nasmehljeji so me obilo poplačali za vse, kar sem v revščini imela prestati. Dà, dà, ljubi bralec, ne čudi se preveč, zvezdica mi je ta hčrka bila, in da me bolj umeješ, hočem ti naznaniti pésen, ki mi je, ko mi je detece bilo poslano, nehoté vzhajála v srci.

Takó-le se glási:

Svetile so se zvezde,
A ena, najsvetlejša vmes,
Hlepela je po zemlji
V planjavah krasnih cló nebes.

In detece je ljubo
Postalo néba zlati cvet,
Se poslovalo gori
In rómalo na revni svet.

Izlekla oblačilo
Demantno svoje je svetlò,
Ter rajše si izbrála
Človeško krilce priprosto.

In rádost o presladka
Kakó izrekla tebe bom?
Prisrčno, milo dete
Prišlò je k meni na moj dom!

Sprejelo zavriskavši
Ga srečno moje je srcé,
Katero v njem pozabi
Britkost življenja in gorjé.

Če tudi otročiček
Po bitji je, ko drugi vsi,
Jim vendar nij podoben,
Vse druge saj ima oči.

Prijazno se smehljajo
Ko nič se tukaj ne smehljá,
In čudo nij, ker plámen
Oživlja svetli jih nebá. —

Kako te ljubim, zvezda,
O ne zapusti me nikdar —
Vtonila bi v temini,
Ko bi ugásnil mi tvoj žar!

Z mrzlo besedo nijsem v stanu popisati, kakó lepó je bilo to dete; kakó zórno ste cveteli okrogli lici, katerih lepoto je vsaki nasmehljaj po najbolj nežnih kotajnicah poviševal, kakó zlahtno je bilo čélo, in očíj! téh tako nij moči popisati, kakor čudežev nebéških tudi ne narisa dostojno noben človeški popis, samó to sem ti v stani povedati, dragi bralec, da so se še ljubeznjiviše, še bolj prijazno smehljale ko ustnici in lici, če sem poglede v njih lepoto vglobila in kakor od čistega jezera jih nijsem mogla odtrgati od njih, ampak tem več sem jih ogledovala, čem bolj se mi je kakor pri jezeru zdelo, da zmiraj še globokejše vá-nje vidim in da raste in raste čarovna njih krasota. Kaj ne, ljubi bralec, da sem pri takem detetu tudi v revščini bogata bila, in da mi verjameš, da ne bi bila menjala z nobeno kraljico?

O kakó sem molila k Bogu, ko sem ga hvalila in dušo pred njim v prah uklanjala, kakó sem bila prepričana njegove milosti, ko sem zagledala Zvezdico, po kateri sem doživela predčutje blaženstva. Naj modrijani in učenjaki napanjajo vso svojo modrost, naj skušajo z učeno besedo vas prepričati o bitji Neizmernega, slaba le bode njihova poskušinja v primeri sè prepričanjem, katero vas premaga, ako angeljska nedolžnost v vaši podobi svoje ročice steza vam naproti, ako ljubo dete in celó vaše dete sè sladko govoričo izgovarja vaše imé.

Štiri leta je Emica stara bila, starost, ko so otroci takó neizrekljivo ljubeznjivi, ko so še vsi angeljci in vendar začenjajo nebéške misli izlivati v človeško besedo. Radovala sem se hčerke vés dan; nasititi se nijsem mogla njenih pogledov in zamaknjena sem poslušala besedice, ki so me oblažile popolnoma. Lastnega spanja sem pozabila, ker skoro moči mi nij bilo z očmi zapustiti speče dete; izvedela sem, da na zemlji lepšega nij od spečega otroka in da se pôkoj v najbolj trpečo dušo vrne, če jej je dovoljeno paziti na lehke, mirne dihlejaje in ogledovati, kakó se dete v spanji smehljá in sè tem očividno potrjuje staro pravljico, da otrokom angeljci godejo v sanjah.

Kar se tiče življenja, res se mi je prav slabo godilo, vézla in šivala sem nenehoma in vendar komaj toliko zaslužila, da Emici nij manjkalo ničesar in da tudi jaz nijsem preveč pomanjkanja trpela. Veči zaslužek bi bila gotovo imela, ko bi se bila lotila težkih del, toda moje roké so bile tako čudno mehke, da se nijso

mogle privaditi srpa in motike, in umele so le šivanko urno sukati. Kakó malo se pri tem delu zasluži na kmetih, kjer so potrebe tako majhene, to je znano, in Bogá sem hvalila, ko se je bogata gospá iz mesta preselila v svojo grajščino, katera je stala na holmcu pol ure od naše vasi.

Šla sem k njej in jej ponudila svojo postrežbo. Ostró me je ogledovala in takoj izkušala, ali res umejem, kar sem jej pravila, da znam. Sédla je in spletati sem jo morala po zadnjem listu „Bazara“, z njenimi lastnimi in drugimi kitami jej glavo ovenčati, in sem ter tja sem še pripela kodrice, ki so bili njeni po dragem denarji. Zadovoljna se je ogledovala v zrcalu in prinesla mi potem neko obleko, da sem jej „garnituro“ prešla po novem okusu. Pazila je brez počitka na moje prste in zavoljo tega so se mi skoro roké tresle in bolj okorna sem bila kakor po navadi. Vendar jej je bilo moje delo po všeči in rekla je: „Tukaj ostani in dobrega zaslužka ti ne bođe manjkalo.“

„Hvalo, hvalo, milostljiva gospá, in kedaj smeve priti?“ „Smete? kedó še prideš teboj?“

„Hčerka moja, Emica, ki vam bođe gotovo všeč, mila gospá!“ pristavila sem ponosna in srečna.

„To se ne bo nikakor zgodilo, otrók ne morem videti in še manj jih slišati; ako se nočeš ločiti od deteta, ne sprejemem te v svojo hišo.“

„Rajša od življenja kakor od Emice,“ sem zavpila in solzé so mi zakalile oči, kajti srečna sem vže bila v mislih, da mi bođe sedaj moči dostojno skrbeti za ljubo mojo Zvezdico. V malo trenutkih sem vže preštela, koliko veselja jej bom mogla pripraviti, in gorjé! vsa sreča je šla po vódi!

Poslovala sem se težkega srca in vže pedala na pot, kar me gospá nazaj pokliče rekoč: „Ker si res pripravna in mi umeješ zadostiti, dovolim, da vsako jutro k meni prideš in da se sméš zvečer spet domóv vrniti. Pol goldinarja ti plačam na dan.“

Kedó je zdaj bil bolj zadovoljen nego jaz, pol goldinarja na dan! táko bogastvo, in vse porabiti le za svojo hčerko! Vže sem videla Zvezdico v leskečem krilcu, katero jej je lepo pristovalo, in živeti kot mlada princesinja. Domóv gredé sem zidala tisoč zlatih gradov in pri tem početji sem osupnila žalosti, ki mi je srce težila, da bom morala namreč vès dan Zvezdice pogrešati; „a zvečer in po noči jej bom blizo in grešno bi bilo, ko se ne bi poprijela priložnosti, drago hčerko za vselej obvarovati revščine.“

Drugi dan ob osmih zjutraj sem nastopila službo in pri vsem svojem bogastvu se mi je gospá prav v srce smilila, kajti zdelo se mi je, da bolj nenatvornega nij na zemlji, kakor žena, ki otrók ne ljubi, v nasprotji je sama sè seboj in tajilka najsvetejših čutil. Ob šestih, ko sem, hvala Bogú, smela končati delo, posodilo mi je hrepenenje peróti, da nijsem šla, ampak tako rekoč letela proti ubogi kočí, ki je hranila vse moje bogastvo. In glej, glej, kaj sem videla? Ugledala sem nekoga, ki mi naproti teče; še bolj pohitim

in nevedé na cesti poklekнем, roke razpnem — in Emica, moje veselje, moje vse, leži mi na srci! Veselja zavrisnem in zapojem ter se oblažim pogleda ljubljenske. In ono! ono, presladko moje dete me boža, sklene drobni svoji ročici meni okrog vratú in me imenuje z najslajšimi imeni. Zdaj me pogleda resno in vendar rajsko smehljaje se ter vpraša: „Kaj ne, mamica, da več ne pojdeš od dóma, ampak zmeraj ostanesh pri svoji Emici?“

„Zmeraj, zmeraj ostanem pri tebi“ — in vendar sem drugo jutro zopet šla in zopet sem vés dan po svoji Zvezdici hrepenela. —

Vsak večer — ako je vreme pripuščalo — mi je Emica naproti prihitela in nenehoma pripovedovala, kaj se je godilo vés dan, da je pridna bila, staro Jero lepo bogala in se prav nič nij jokala; da se je nageljček na najinem oknu vže malo bolj razcvetel, da rdeča barva vže skozi peresca gleda in da začenja vonjati, da je veselje; da je rumena koklja zopet znesla jajčece, katero je bilo jako lepo in belo, da je staro Jero prosila, naj ga jej podari; jajčece je hotela mamici nesti in da se ne bi ubilo, prav trdó ga je prijela, ali gorjé! lupina se je strla in rumena juha jej je čez prste tekla! Jera je nij kregala, da je takó nerodna bila, le posvarila jo je in rekla jej, da se jajčece mora sicer varno in vendar rahlo prijemati; drugikrat bo vže vedela ravnati ž njim. Povedala mi je dalje, da je kaša opoludne jako dobra bila, a takó vroča, da je jela vže malo jokati se, kajti prav lačna je bila in vendar je morala brezi konca čakati, predno jo je mogla jesti. Da je po južini po navadi na posteljici zaspala in da nij pozabila prstek pomočiti z blagoslovljeno vodo in se pokrižati; sama pri sebi je mislila, da bi le prav dolgo spala, da ne bi treba bilo takó dolgo čakati mamice. Da je hitro, ko se je probudila, hotela mami naproti iti, ali Jera jej tega nij pripustila, kajti mati so prepovedali pred šesto uro od dóma iti. Da šeste ure nij hotelo biti in da se jej je zdelo, da je zvonik pozabil naznaniť zaželeno uro. Vsa pripravljena je vže stala na hišinem pragu z rutico na glavi, da je vže bilo neizrekljivo vroče, da jo je pa Jera vedno motila in jej dala celó rožni venec in gumbe svojega ošpetelja, da bi se ž njimi igrala. Trikrat je vse jagodice rožnega venca preštela in svetle gumbe od vseh stranij občudovala pa le nij hotelo šest odbiti! Potem je Jera prinesla še pratiko, jej vse svetnike imenovala in vremenska znamenja razložila. Prazni obód kaže jasno in prekrižani oblačno vreme; po rokovici se pozná, ali bode mrzlo, in po znamenji, katero je glavníku podobno, ali pojde dež; puščica naznanja grom in nežne male kroglice pomenijo točo; pri ónem znamenji, ki kaže veter, se skoraj vidi, da sever piše in najlepša je zvezda, ki stanovitno vreme sè seboj pripelja. Zdaj je vendar bila šesta ura, takoj je spustila na tla rožni venec, gumbe in vse svetnike in stekla je na cesto. Ali Jera je vpila za njó, da mora počasi hoditi, če ne, bodo mati hudi, in ubogala je, a ko je mamico zagledala, nij mogla drugače, teči je morala in jo poljubiti kar najprej mogoče.

Takó mi je Zvezdica vselej pripovedovala dogodbe vsega dneva in jaz sem jo očarana poslušala. V naročije sem jo vzela in nesla nekaj časa; zdelo se mi je, da jo moram zmeraj bolj in bolj pritiskati na srce in je ne smém nikoli več iz naročija izpustiti. Tudi Emica me je vedno božala in poljubovala, a nazadnje vendar rekla: „hodila bom zraven tebe, saj sem ti pretežka in kaj ljudijé porekó, ako se tako veliko deklè dade nositi? A domá, ko bove sami, bodeš me zopet pestovala, kaj ne mamica?“ In šli sve zdaj počasi in domá stoprv pravo veselje vživali; radovali sve se ko angelji v nebesih in ravno takó čista in velika je bila najina sreča ko njihovo veselje, kajti deteti sve bili: mati je pri ljubljenci ravno takó otročja bila, ko prisrčna njena Zvezdica!

Izložila sem vse, kar sem iz grajščine prinesla in sama sebi pritrkala. Kakó so se Zvezdine oči blisketale, ko so zagledale košček pogače, ali lep okusen sad in bel kruhek! Da se je Emica vseh teh dobrih rečij mogla delj veseliti, sve kuhali; male lončke in kozice je po mizi nastavila, in pogačo in kruhek sem morala prav drobno zrezati, da je iz nju skuhalo juho in pečenko. Včasi sem jedí celó sè koščekom sladkora nasolila in vselej je izdihnila rekoč: „o, da bi tudi naša sol bila tako dobra, nič družega ne bi jedla ko kruh in sol.“ In izvedavega obličija je vselej pristavila: „pokusi, mamica, meni se juha še zmeraj malo neslana zdi,“ in solila sem jo tako dolgo, da je soli zmanjkalo. Stara Jera je tudi morala pokusiti dobro jed in celó rumeni koklji je postregla sè sladkorom na cvetoči ročici.

Nekega dné je tuj kramar v grajščino prišel in mej sto rečmi tudi malo povito punčiko na prodaj ponudil; popadla sem jo in več je nijsem izpustila iz rok, če tudi se je gospá zaničljivo namijala in rekla, da bi boljše bilo, dragi denar porabiti za potrebnejše reči. Nepopisljivo je bilo Emičino veselje, ko sem jej punčiko prinesla; boječe jo je od konca prijela in komaj upala se je dotakniti — brž ko ne se je še vedno spominjala žalostnega dogodka z jajčekom — ali kmalu se seznanil z njó in jo krsti za „Zorico“. Opraviti je zdaj imela dovolj, kajti treba je bilo „Zorico“ na novo poviti in jej na podnožnici posteljico iz starih rut napraviti, zdaj jo pestovati, v naročji zibati in „spančkaj mi dete“ zraven peti in naposled spečo hčerko v posteljico položiti. Sogniti si skoraj nij upala in le tihoma je v sôbi po prstih stopala, da se sladka „Zora“ nij prekmalu probudila. Zdaj jo je morala spet pred hišo na solnce nesti, kajti nemirna je bila v temni izbi in kaj rada „lučko“ gledala. —

Odslé mi je Emica vselej sè punčiko prišla naproti in včasi mi vže od daleč migala in kazalec na ustni pritísnila, naznanjaje mi, da naj tiho bom, ker je „Zora“ po poti zadremala, toda ko je bliže prišla, je skrbna mamica sama svoje dete probudila, kajti zdržati se nij mogla, da ne bi glasno zavrísnila in meni naproti hitela.

Takó je pretekél mesec, napravila sem Zvezdici vže novega

perila in celó dve pisani krilci. Z veseljem sem mislila na prihodnje mesece, v katerih bi toliko prihranila, da bi drv za zimo in gorko odejo za Emico kupila in še toliko imela, da bi po zimi vsega hudega obvarovana bila. Nedelje so bile zdaj dvojni prazniki zá-me, ob petih zjutraj sem k maši hitela, iz cerkve hitro domóv tekla Zvezdico napraviti in ob osmih sem po navadi hodila v grajščino, ali po končani „toaleti“ me je gospá takoj poslovila in vès dan sem smela živeti blizo svoje sreče. Ko je ob nedeljah Ema šla spat, vselej je vprašala: „Ali bode jutri zopet nedelja?“ — „Jutri ne, srčice moje,“ sem jej odgovorila, „ali po zimi ne bom hodila v grajščino in zmeraj bo nedelja.“ — „O, da bi kmalu prišla zima“, izdihovala je Emica in pristavila „takoj jutri moram v pratiko pogledati, ali mi skoro „rokovico“ kaže; da bi le vže mraz bil!“ — In hrepeneli sve po temoti in mrazu, kakor se sicer hrepení po luči in po cvetji.

Nekega večera, ko sem domov hitela, pride mi Zvezdica naproti le počasi gredoč in „Zorice“ nij imela v naročiji. Ko jo doidem, me po navadi poljubi ter začne britko jokati se. To me je v srce zbadlo in prestrašena sem jo ogledovala; dete je bilo vse drugačno, lici ste žareli in ročici ste bili ledeni. Do smrti ustrašena sem jo vzela v naročije in hotela jo zmotiti, ter jo vprašam, kje je denes „Zorica?“ — „Domá.“ — „Ali je več némaš rada?“ — „Dà,“ mi je klaverno odgovorila in kmalu je po poti zaspala. Mirno je zdaj bilo moje dete, le včasi so utripali drobni udje in prsi so težko dihale. Sama ne vém, kakó sem domóv prišla; vedno sem mislila, da se moram iz hudih sanj probuditi. Takoj sem Zvezdico na posteljo položila in pazila na vsak dihlej; pogostoma se je probudila, vodice zahtevala, po dolzih požirkih jo pila in kmalu spet za četrť ure zadremala. Noč je bila brezkončna, „da bi le dan bil,“ mislila sem sama pri sebi „precej bo detetu odleglo; o, zakaj, zakaj li sem hodila v grad, zakaj Zvezdico le trenutek samò pustila, saj bi bila tudi domá toliko zaslužila, da dete ne bi bilo stradalo in zbolelo ne bi bilo nikoli, ko bi ga bila noč in dan sama varovala.“ Jera me je tolažila rekoč, da ne bo nič hudega, da je dete gotovo „uročno,“ ker ga ljudjé zmeraj gledajo, in žrjavice je ugasila v kozarcu vodé in detetu čelo ž njo umila in drožij mu na cvetoči nogi privezala, jaz pa sem bila mutasta priča vsega, mislila, videla in čutila nijsem družega, ko da je moje življenje, moje vse strto ležalo pred mano. In Jera je rekla: „postelja je tudi pretrda; ko bi deté mehko blazinico imelo, gotovo bi ga tudi glavica manj bolela.“ Družega zdaj nijsem mislila, ko Zvezdici boljše posteljico napraviti, ali od kodi vzeti v svoji revščini? Čelo sem uprla v roké in pri tem začutila svoje lasé, ki so bili veliki in mehki, in zdaj stoprv sem Bogú hvalo izrekla, da mi jih je dal; in kaj storím? — primem za škarije in pred mano ležé odrezane črne moje kite, kinč, za kateri

me je dostikrat gospá v grajščini zavidovala; o kaj je meni bilo mari zá-nj, vse, lastno srcé bila bi dala iz telesa, ko bi bila ž njim mogla pomagati detetu! Ležalo je zdaj na blazini napolnjeni z mojimi lasmi, a vendar je glavica žarela in nemirno jo je sem ter tja obračalo. Roki in nogi so zmeraj mrzle bile in nagnjena sem se držala nenehoma nad Emico, kajti mislila sem, da je gorkota, katera pride iz maternega srca, najmočnejša na zemlji, in toraj si tudi za trenutek nijsem upala od ljubljenske odmakniti se. Moliti sem hotela, a mogoče mi nij bilo, zmešale so se mi misli; molitvice, sama sebe in vse razen svoje nesreče sem pozabila.

Ne vé m, koliko dnij in nočij je to trpelo; zá-me je minolo vse in le po skelečih srčnih bolečinah sem čutila, da še živim. Neko noč se je Emica iz vročine za trenutek probudila in se mi nasmehljala se slabim glasom rekoč: „Vidiš, mamica, koliko svetlih otrók me obdaja in mi miga, naj ž njimi grém, peroti mi hoté dati in tudi snežnobelo krilice, a jaz ne pojdem, rajša sem pri tebi, kajti tako me vendar ne bodo ljubili, kakor me ljubiš ti.“ — „Nihčè, nihčè, moje dete, te ne bo ljubil, kakor te ljubim jaz, nihčè ne na zemlji in tudi v nebesih ne; gori ljubezen obsega z enako mero vse, a jaz ne ljubim družega ko tebe, jaz živim samó tebi, ti si zá-me sreča in blaženstvo in moj duh še misliti ne more, da bi te mogla zgubiti. Dél si mojega srca, ali ne čutiš, kako krvaví vže zdaj, ko te vidi trpeti, kaj bi stóprv bilo, ko bi z angeljci šla in srce moje ne bi moglo iti s teboj in tudi živeti ne?“

Jera, ki je zdaj prišla, je pomenljivo zmajevala z glavo in videla sem, ko je solza za solzo tekla po vélem obličiji. „Jera, Jera!“ sem zavpila, „kaj ne, da bode zopet boljše, saj si rekla, da ne bo nič huđega, o poglej, kako lepó je moje dete, kakó rožnati ste lici!“ — „Vendar se mi nevarno zdi in bodi pripravljena, uboga mati, da se vrne, od koder je prišlo.“ —

O dragi bralec, ko ti bi mogla popisati, kar sem čutila, kako se je vse stemnilo pred mano, kako se je obup v najstrašnejši podobi moje duše polástil! — „Ne, nikakor ne! to ne bode, Bog tega pripustiti ne more, saj sem le človek in le človeško morem trpeti. Smrti svojega deteta ne prepustim, naj se le bliža, tukaj sem, videli bove, kedó bo močnejši ali bleđa smrt, ali mati, ki vse svoje moči napné v žareči ljubezni do deteta!“ — „Nikar ne govóri takó, rajša se pohlevno podvrzi temu, kar je Vsegamogočni sklenil v svoji modrosti. A znabiti bi vendar še zdravnik pomagati mogel“ — „Zdravnik? kateri zdravnik? — nikoli nijsem slišala od njega; o nemila, trdosrčna žena, zakaj mi ga vže popred nisi imenovala?“ — „Saj ga pri nas tudi nij, ali tri ure daleč v vasí M. stanuje ranocelnik, katerega pa nihčè rad ne kliče, kajti zéló neprijazen človek je in tudi od njegove umetnosti nij slišati veliko.“ — „Vendar mora priti, morebiti bo pomagal; pojdi, pojdi, ljuba Jera, pó-nj, pripelji ga in ne zaméri, da sem te nemilo in trdosrčno imenovala.“ — „Kaj neki misliš, kakó bi mogla iti zdaj v temni nóci tako daleč in posebno nocój, ko se hudo vréme bliža in vže

grmi v daljavi; a jutri, hitro ko se bo dan zaznal, hočem ti željo izpolniti in se na pot podati, kajti verjemi, da tudi jaz bi stvorila vse, da ljubeznjivo Zvezdico ohranim zemlji.“ — Jutri, jutri, kedaj bo še jutri, kakó je moči čakati, ako se nocój more dobiti pomoč. Če ti nočeš iti, pojdem sama; — prej ne bi se bila za trenotek od posteljice odmaknila, a zdaj jo zapustim prostovoljno za dôkaj ur. Bog mi bode dete varoval in tudi ti boš pri njem, kaj ne da, ljuba, ljuba Jera! — Povrnem se prej, ko bi ti polovico poti stvorila.“ — „Za Božjo voljo ne bodi nespametna, kako neki bi mogla iti ti, ki še poti ne vješ? — „Iti moram! — — dopovej mi, kje stoji vas M.“ — „Proti jugu pojdi na ravnost po cesti do znamenja, kjer se pota križajo; na levi je ozka stezica zmeraj ob bregu Bistrice, nevarna je, celó ponoči, a več ko uro bliže je po njej do M., kakor po véliki cesti; ta stezica se zavije na velik most, ki drži čez pôtok in ko boš tam, imaš le še nekaj stopinj do M. Bog naj te spremlja, ker se vže zadržati ne daš; zavolj Emice ti ni treba skrbeti; pogleda ne obrnem od njé, dokler se ne vrneš. Da bi le takó temná ne bilo, a zdaj treskanja nij več slišati in znabiti ti sveti luna po strmi, nevarni poti.“ —

Pokleknila sem še enkrat pred svojo Zvezdico, jo še vroče poljubila, z britkimi solzami porosila, drobno njeno ročico za blagoslov si položila na čelo, Bogu jo priporočila in nastopila neznano, dolgo pot. —

Proti jugu sem šla in tako hitro ko mogoče, le včasi, ko mi je hotelo sape zmanjkati, zadrževala sem stopinje. Kmalu sem skozi temino videla belo znamenje in podala sem se na ozko stezico na levi. Zraven mene v globočini je drla šumeča Bistrica; kakó sem jo zavidovala, da je mogla v silovito hitrem teku vse upore premagati! Debele kaplje dežjá so jele padati, veter je tulil in gromelo je vedno glasneje, a kaj so bile strele, nevihta in treskanje proti srčnemu boju, v katerem so se borili britkost, skrb in obup! — Luna mi nij svetila po nevarni poti, a bliski so me skoro oslepili in kmalu se je iz temnih oblakov utrgal hud naliv, ki je stezó takó upozil, da sem se mnogokrat z rokami mogla poprijemati skalnih robov, da se nijsem v potok pogreznila. Roké so mi krvavéle a še čutila nijsem bolečin in naprej, le naprej sem hitela ter borila se sè sovražnimi elementi. Materna ljubezen jih je napósled premagala, kajti po skalni stezi sem prišla na zaželeni most in na gladko, široko cesto; črni oblaki, ki so do zdaj nebni svod zakrivali, so se pretrgali in lunin svit mi je pokazal prve hiše vasi M. Ravnokar je ura na stolpu farne cerkve bila, polunoči menda, kajti slišala sem mnogo udarcev, a štela jih nijsem, polunoči ali poludné, to mi je bilo vse enako, hrepenela sem le po uri, v kateri bi me zopet moja Zvezdica sprejela v vsi svoji bliščobi in neizrekljivi ljubeznjivosti. Temná je bilo vse v M., če je morda tudi marsikatero okó še bedelo in pazilo na hudo uro, ki se je ravno v daljavi izgubljevala. Kedó mi bode zdaj povedal, kje najdem zdravnika? — O moj Bog, ko bi se bila zastonj za toliko časa ločila od Zvezdice, ko

mi ne bi nikedo hotel odgovora dati?! — Kaj vidim, tam se sveti luč, plamen vidim v neki svetilnici, gorjé! zdaj je izginil za hišami — hitro, hitro za njim — tukaj brli in pred mano stoji ponočni čuvaj in se pokriža; morebiti misli, da se mu strah kaže? — „Mož, ljubi mož, jast nijsem pošast, obupna, nesrečna mati sem, ki vas prosi, pokažite jej, kje najde pomoči. Kje stanuje zdravnik?“ — „Pomoč zdaj v polnoči! pustite ga pri miru do jutra, ako ga nočete ujeziti; vse bode zastonj in ako mu tudi z zlatom plačate stopinje, ne premakne se iz počitka“. — „Z menoj mora iti, kajti moje dete je bolno, moje dete — umira! — ali umejete kaj je to?“ — „Jaz ubogi sirovi čuvaj umejem vašo žalost in vašo skrb, toda učeni gospod ne bode maral zá-njo. Pozvonite tam-le, če hočete, v tretji hiši stanuje, precej pri tleh, poskusite v imenu Božjem svojo srečo, ali dvomim, da vas usliši“.

In pozvonila sem dva-trikrat, boječe trkala na vrata in na okno ter z najbolj ponižnimi besedami v hišo prosila, a odprl mi nij nihče. Vendar nijsem nehala, ampak tako dolgo in neutrudljivo sem z glasom obupa prošnjo ponavljala, da se je okno odprlo in ostrí moški glas mi veleval, naj se v hipu poberem. Proseče sem sedaj svoje želje razložila in v imenu večne milosti in vsega, kar je ljubega na zemlji ali v nebesih prosila, naj gré z menoj in pomaga mojemu do smrti bolnemu otroku. „Kje stanuješ?“ je vprašal. „V N., saj nij daleč od tukaj. Peljala vas bom skrbno, in sé svojim življenjem vam hočem poplačati dobroto, katero mi bode te skazali“. — „Ha! ha! ha!“ se je zasmel, „blizo je v N.! po nobeni ceni zdaj ne grem tja, to je zadnja moja beseda!“ — In z močjo je okno zaprl in mene pred milim Bogom samo pustil v obupu. „Vse zastonj! — zastonj sem dete samo pustila v smrtnih težavah in neusmiljenež ti, ti praviš da si človek? — — a kolikor bolj neusmiljen se mi kažeš ti, toliko milejši mi bode Bog! Nazaj toraj z zadnjim uporom močij!“ —

Brezi konca se mi je zdela pot, in britkost in boleost ste mi rastli pri vsaki stopinji. „Kaj, kaj bo z detetom, kakó ga najdem?“ Nij je besede, da bi popisala, kakó mi je bilo težko in tesno pri srci! Zavest me je včasí skoro zapustila in noge so mi že odpovedovale, pa misel na drago Zvezdico, ki je morebiti ravno zdaj mamice iskala sé pogledi, znabiti pograšala roke, ki jo je poprej nenehoma božala, bila mi je podpora, sé katero sem se hrabro ubranila slabostij, ki so me hotele obhajati. Vše se je začelo jasnití v izhodu ali gosta megla — nasledek hudega vreména — je pokrivala hribe in doline in pogledom branila nekaj stopinj pred sabo videti. Sem ter tja se je megla vzdigovala in pošastne podobe so nastajale iz njé, krog mene so plesale velike bele žene in slednja je majheno dete za roko vodila in ga seboj kvišku vlekla. Za njimi so rastle druge iz potoka, letaje zraven in krog mene in mislila sem, da nikoli več ne uide m strašni tej družini. Komaj, komaj ste mi nogi utrujeno truplo še nosili, a hvala Večnemu, tukaj je bila znamenje — in pod podobo izveličarja sem sebe nakljub zgrudilo

se in za nekaj trenutkov izgubila zavest svoje nesreče. A hipoma me je izbodlo v srci, vstala sem in grajljivo si očitala neodpustljivo svojo slabost. Omahovala sem dalje in dospela na dom neizmernega svojega blaženstva in prestrašne svoje sedanje nesreče. Tiho, tiho je bilo vse po veži, tiho po stopnicah, gotovo moje dete spi — pred vratmi najine sobe je čepela koklja, a tiho in klavrna se me je ogibala, tiho sem rokó na kljuko pritísnila, sôpsti sem si komaj upala, tiho sem vrata odprla in — — gorjé, gorjé! — mrtva pred mano leži Zvezdica! — — — — —

Vse moje čutje se je zedinilo v srci, mislila sem, da me zaduši bol a vendar se mi je boleč krik iz nedrij izvil, zavpila sem: „Emica!“ in — — „tukaj sem mati“ mi odgovori sladák otročji glas in cvetoča, živa Zvezdica me boža z mehкими ročicami. „To si denes dolgo spala mamica, in vsa objokana si!“ — „O, da bi me bila probudila!“ sem rekla in porosila ljubico z blagimi solzami. —

Sanje je bilo vse, dragi bralec, kar sem ti povedala in sladka resnica je le moja Zvezdica, katera me bode, ako dá milostljivi Bog, skozi vse življenje spremljevala ter mi milo obsevala pot. Pri koncu sem in želim iz vsega srca, da bi se meni in tebi in slehernemu tako srečno sešlé težke sanje življenja, kot one, v katerih sem toliko trpela, in da bi se po njih v mehkiem naročiji luči in ljubezni vriskaje k blaženstvu probudili. Bog te obvaruj, ljubi bralec, rokó ti podám v slovó in upam, da se kmalu spet najdeva. Bodi mi prijazen tudi v prihodnje! —

Mačeha in pastorka.

(Ukrajinska pripovedka; poslovenil Andrejčekov Jože.)

I.

Krasen je snežni labud na jezerovem zrcalu, krasna je jasna zvezda na višnjevem nebu, krasna je mlada rožica na cvetni gredici: ali nad vsemi krasnejša je zala hčerka Vladimirova; veličastneje stopa, nego imenitni labud, veselejše žari, nego svitla zvezda, bolj je rdeča, nego razviti popek. Kedar je Milica zapela, utihnil je gaj, razvneti in tugujoči slavec je z vsem srcem, polnim ljubezni, pil v zatišji mile glase, a ko je Milica dopela, zletel je slavec še po daljni odmev k skali; jutranja roža je obledela, kedar se jej je bližala Milica. Ljudjé so jedva verjeli, da se je rodila po človečjem načinu — kot bi bila v raju se razcvela. Kdor jo je pogledal, nikdar se ni nasitil tega krasnega pogleda, kot bi bil v odprto nebó zrl. Bila je nedosegljiva, kot veličastna luna, kot daljno morje in visoko nebó.